

Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
J. RICHARD DE LA TOUR
fremsat den 23. marts 2023¹

Sag C-590/21

Charles Taylor Adjusting Limited,
FD
mod
Starlight Shipping Company,
Overseas Marine Enterprises Inc.

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Areios Pagos (øverste domstol i civile sager og straffesager, Grækenland))

»Præjudiciel forelæggelse – område med frihed, sikkerhed og retfærdighed – retligt samarbejde på det civilretlige område – forordning (EF) nr. 44/2001 – anerkendelse og fuldbyrdelse i en medlemsstat af retsafgørelser, der er truffet i en anden medlemsstat – artikel 34 – begrundelse for afslag – tilsidesættelse af grundlæggende retsprincipper i den medlemsstat, som anmodningen rettes til – begrebet »grundlæggende retsprincipper« – afgørelse, der forhindrer gennemførelsen af sager, der er anlagt ved retterne i en anden medlemsstat, eller udøvelse af retten til retsbeskyttelse«

I. Indledning

1. Anmodningen om præjudiciel afgørelse, der er indgivet af Areios Pagos (øverste domstol i civile sager og straffesager, Grækenland), vedrører fortolkningen af artikel 34, nr. 1), og artikel 45, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område².
2. Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist om en ret i en medlemsstats anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser truffet af en ret i en anden medlemsstat, som bevirker, at parter, der har anlagt sag ved en anden ret i førstnævnte medlemsstat, afholdes fra at fortsætte den sag, der verserer for denne ret.
3. Anmodningen vil foranledige Domstolen til at afgøre, om anerkendelsen og fuldbyrdelsen af en dom, hvorved disse sagsøgere er blevet pålagt at betale en erstatning til dækning af omkostningerne i denne sag, som er baseret på en tilsidesættelse af et forlig, der afslutter et

¹ – Originalsprog: fransk.

² – EFT 2001, L 12, s. 1.

tidligere søgsmål, som de har anlagt, og som er afsagt af den ret, der er udpeget i denne aftale, kan afvises som værende i strid med grundlæggende retsprincipper som omhandlet i artikel 34, nr. 1), i forordning nr. 44/2001.

4. Jeg vil redegøre for grundene til, at jeg er af den opfattelse, at de principper, der førte Domstolen til at fastslå, at et »anti-suit injunction«, dvs. et forbud, der har til formål at forbyde en person at anlægge en sag eller fortsætte en procedure ved retterne i en anden medlemsstat, ikke er foreneligt med det system, der er indført ved forordning nr. 44/2001, i en sådan situation.

II. Retsforskrifter

5. Artikel 34, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 bestemmer:

»En retsafgørelse kan ikke anerkendes,

1) såfremt en anerkendelse åbenbart vil stride mod grundlæggende retsprincipper i den medlemsstat, som anmodningen rettes til.«

6. Denne forordnings artikel 45, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Den ret, der behandler en appel i medfør af artikel 43 eller 44, kan kun afslå at erklære en retsafgørelse for eksigibel eller ophæve en afgørelse om eksigibilitet af en af de i artikel 34 og 35 anførte grunde. Den træffer afgørelse så hurtigt som muligt.«

III. Hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

7. Den 3. maj 2006 sank skibet Alexandros T. med sin last ud for Port Elizabeth-bugten (Sydafrika). Selskaberne Starlight Shipping Company³ og Overseas Marine Enterprises Inc.⁴, der var henholdsvis ejer og operatør af dette skib, fremsatte over for skibets forsikringsselskaber krav om betaling af en erstatning, der var baseret på sidstnævntes erstatningsansvar i kontraktforhold, for forsikringsbegivenhedens indtræden.

8. På grund af disse forsikringsselskabers afslag anlagde Starlight samme år sag i Det Forenede Kongerige mod to af dem ved den kompetente ret og indledte en voldgiftsprocedure mod et tredje forsikringsselskab. Mens disse sager verserede, indgik Starlight, OME og skibets forsikringsselskaber forlig⁵, som afsluttede de verserende sager mellem parterne. Forsikringsselskaberne udbetalte inden for en aftalt frist den forsikringsgodtgørelse, der var fastsat i forsikringsaftalerne, som følge af forsikringsbegivenhedens indtræden, som fuld betaling for alle krav i relation til tabet af skibet Alexandros T.

9. Disse forlig blev godkendt den 14. december 2007 og den 7. januar 2008 af den engelske ret, for hvilken sagen verserede. Den afsagde kendelse om forbud mod ethvert senere søgsmål, der måtte blive anlagt på samme grundlag.

³ – Herefter »Starlight«.

⁴ – Herefter »OME«.

⁵ – Herefter »forligene«. Der er tale om tre forlig, som er indgået henholdsvis den 13.12.2007, den 7.1.2008 og den 30.1.2008, idet sidstnævnte forlig blev indgået inden for rammerne af voldgiftsproceduren.

10. Efter indgåelsen af de nævnte forlig anlagde Starlight og OME sammen med de øvrige ejere og de fysiske personer, der fungerede som deres juridiske repræsentanter, en række søgsmål ved Polymeles Protodikeio Peiraios (ret i første instans i civile sager i Piræus, Grækenland), herunder søgsmålene af 21. april 2011 og 13. januar 2012 mod bl.a. Charles Taylor Adjusting Limited⁶, et juridisk og teknisk konsulentfirma, der havde forsvaret forsikringselskaberne for skibet Alexandros T. i forbindelse med Starlights krav ved den engelske ret, og mod FD, direktøren for dette firma.

11. Med disse nye søgsmål, der vedrører erstatning uden for kontraktforhold, søgte Starlight og OME erstatning for den økonomiske og ikke-økonomiske skade, som de angiveligt havde lidt som følge af falske og ærekrænkende påstande om dem, som skibets forsikringselskaber og deres repræsentanter angiveligt var ansvarlige for. Starlight og OME har gjort gældende, at da den oprindelige sag om betaling af den skyldige erstatning fra forsikringselskaberne stadig verserede, og da afslaget på at udbetale forsikringsgodtgørelsen fortsat gjaldt, havde de ansatte i og repræsentanterne for disse forsikringselskaber i overværelse af Ethniki Trapeza tis Ellados (Grækenlands nationalbank), panthaver i det forliste skibs ejer, og på forsikringsmarkedet bl.a. udbredt det falske rygte, at skibets forlis skyldtes alvorlige fejl ved skibet, som ejerne var klar over.

12. Mens de nævnte sager verserede, anlagde skibets forsikringselskaber og deres repræsentanter, herunder bl.a. Charles Taylor og FD, som er sagsøgte i disse sager, i løbet af 2011 sager mod Starlight og OME ved de engelske domstole med påstand om, at det blev fastslået, at de sager, der var anlagt i Grækenland, udgjorde en tilsidesættelse af forligene, og at deres anerkendelses- og erstatningskrav blev taget til følge.

13. Efter at der var blevet anlagt sag i alle instanser ved de engelske domstole, gav disse sager den 26. september 2014 anledning til, at en dommer ved High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court) (ret i første instans (England og Wales) (handelssager), Det Forenede Kongerige (herefter »High Court«)⁷ afsagde en dom og to kendelser, som var baseret på indholdet af forligene samt på værnetingsklausulen, der udpegede denne ret som kompetent, og som tilkendte sagsøgerne en erstatning i forbindelse med den sag, der var anlagt i Grækenland, samt omkostninger afholdt i England⁸.

14. Monomeles Protodikeio Peiraios, Naftiko Tmima (enedommer i første instans i Piræus, afdeling for maritime anliggender, Grækenland) gav Charles Taylor og FD medhold i påstanden af 7. januar 2015 om, at disse afgørelser skulle anerkendes og erklæres delvist eksigible i Grækenland i overensstemmelse med forordning nr. 44/2001.

15. Den 11. september 2015 appellerede⁹ Starlight og OME denne dom til Monomeles Efeteio Peiraios Naftiko Tmima (appeldomstol ved en enkelt dommer i Piræus, afdeling for maritime anliggender, Grækenland).

16. Ved dom af 1. juli 2019 tog denne ret deres appel til følge med den begrundelse, at de afgørelser, som begæredes anerkendt og fuldbyrdet, indeholder »quasi anti-suit injunctions«, som er til hinder for, at de berørte kan anlægge sag ved de græske domstole, hvilket er i strid med

⁶ – Herefter »Charles Taylor«.

⁷ – Herefter »High Courts dom« og under et »High Courts domme og kendelser«.

⁸ – Jf. for en detaljeret redegørelse for deres indhold punkt 30-34 i dette forslag til afgørelse.

⁹ – Jf. nærværende forslag til afgørelses punkt 25.

artikel 6, stk. 1, i konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder¹⁰ og med artikel 8, stk. 1, og artikel 20 i Syntagma (den græske forfatning). Disse bestemmelser udgør imidlertid kernen i begrebet »grundlæggende retsprincipper« i Grækenland.

17. Charles Taylor og FD har iværksat appel til prøvelse af denne afgørelse ved Areios Pagos (øverste domstol i civile sager og straffesager). De er af den opfattelse, at High Courts dom og kendelser ikke åbenbart er i strid med grundlæggende retsprincipper i domstolslandet eller Den Europæiske Union og ikke tilsidesætter de grundlæggende principper. De har gjort gældende, at den omstændighed, at de tildes en midlertidig erstatning ved de søgsmål, der blev anlagt i Grækenland, før de omhandlede søgsmål blev anlagt ved de engelske domstole, ikke forhindrede de berørte personer i fortsat at anlægge sag ved de græske domstole eller disse domstole i at sikre dem domstolsbeskyttelse. Følgelig blev denne dom og disse kendelser fra High Court med urette behandlet, som om der var tale om »anti-suit injunctions«.

18. På denne baggrund har Areios Pagos (øverste domstol i civile sager og straffesager) besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal udtrykket åbenbart vil stride mod Unionens grundlæggende principper, og følgelig mod de nationale grundlæggende retsprincipper, idet denne modstrid udgør en grund til at afslå anerkendelsen og erklæringen om eksigibilitet i medfør af artikel 34, nr. 1), og artikel 45, stk. 1, i forordning nr. 44/2001, fortolkes således, at det, ud over udtrykkelige »anti-suit injunctions«, som nedlægger forbud mod anlæggelse og gennemførelse af sager for en ret i en anden medlemsstat, også omfatter afgørelser eller kendelser afsagt af retterne i andre medlemsstater, som i) besværliggør og lægger hindringer i vejen for, at en ret i en anden medlemsstat yder sagsøgeren domstolsbeskyttelse, eller for fortsættelsen af procedurer, der allerede er blevet indledt ved denne ret, således at ii) der foreligger et indgreb i kompetencen for en ret i en anden medlemsstat til at påkende en vis tvist, som allerede er blevet indbragt og verserer for denne, idet denne kompetence er anerkendt for at være forenelig med EU's grundlæggende retsprincipper? Er det nærmere bestemt i strid med EU's grundlæggende retsprincipper som omhandlet i artikel 34, nr. 1), og artikel 45, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 at anerkende og/eller erklære eksigibiliteten af en afgørelse eller en kendelse, hvorved en ret i en medlemsstat yder dem, der fremsætter anmodning om anerkendelse og erklæring om eksigibilitet, en foreløbig økonomisk erstatning i forskud for omkostninger og udgifter som følge af, at en sag anlægges eller en procedure fortsættes ved en ret i en anden medlemsstat, såfremt:

a) tvisten efter behandlingen af sagen er genstand for et forlig, som er forskriftsmæssigt indgået og godkendt af en ret i den medlemsstat, der afsiger afgørelsen og/eller en kendelse, og

b) den ret i den anden medlemsstat, for hvilken den sagsøgte har anlagt en ny sag, savner kompetence på grund af en aftale om enekompetence?

2) Hvis det første spørgsmål besvares benægtende, udgør en åbenbar og direkte strid med de nationale grundlæggende retsprincipper – i overensstemmelse med landets kulturelle og juridiske grundlæggende opfattelser og de grundlæggende regler i den græske retsorden, der vedrører kernen af retten til domstolsbeskyttelse (artikel 8 og 20 i den [græske] forfatning,

¹⁰ – Undertegnet i Rom den 4.11.1950, herefter »EMRK«.

artikel 33 i den græske borgerlige lovbog og princippet om beskyttelse af denne ret, som præciseret i artikel 176, artikel 173, stk. 1-3, artikel 185, artikel 205 og artikel 191 i den græske civile retsplejelov) og i EMRK's artikel 6, stk. 1, hvorfor det i givet fald er muligt at undlade at anvende EU-lovgivningen om fri bevægelighed for retsafgørelser, og afslag på anerkendelse som følge af denne hindring er foreneligt med de opfattelser, som gennemfører og fremmer det europæiske perspektiv – i henhold til artikel 34, nr. 1), i forordning nr. 44/2001, som fortolket af Domstolen, da en grund til at afslå anerkendelsen og fuldbyrdelsen i Grækenland af ovennævnte afgørelse og kendelser ([det første spørgsmål]) afsagt af en ret i en anden medlemsstat (Det Forenede Kongerige)?«

19. Charles Taylor og FD, Starlight og OME, den græske og den spanske regering samt Europa-Kommissionen har indgivet skriftlige indlæg.

IV. Bedømmelse

20. Med det første præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 34, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at en ret i en medlemsstat kan afslå at anerkende og fuldbyrde en afgørelse med den begrundelse, at den er i strid med grundlæggende retsprincipper som følge af, at denne afgørelse er til hinder for fortsættelsen af en sag, der verserer for en anden ret i denne medlemsstat, for så vidt som den tilkender en af parterne en foreløbig økonomisk godtgørelse for de omkostninger, som denne part skal betale som følge af anlæggelsen af denne sag, med den begrundelse dels, at genstanden for denne procedure er omfattet af et forlig, der er indgået lovligt og godkendt af retten i den medlemsstat, der har afsagt den nævnte afgørelse, dels, at retten i den anden medlemsstat, for hvilken denne sag er blevet anlagt, ikke er kompetent på grund af en værnetingsklausul.

21. I det foreliggende tilfælde blev High Courts dom og kendelser, som ønskes anerkendt og fuldbyrdet ved en græsk ret, afsagt den 26. september 2014. Forordning nr. 44/2001 finder anvendelse *ratione temporis* på hovedsagen¹¹.

22. Denne forordning indeholder særlige regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, som der skal henvises til¹², idet det fremhæves, at de ikke alle er blevet optaget i forordning nr. 1215/2012.

¹¹ – I henhold til artikel 66 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12.12.2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT 2012, L 351, s. 1) finder forordning nr. 44/2001 fortsat anvendelse på sager, der er anlagt før den 10.1.2015. Dette er ligeledes tilfældet for så vidt angår domme afsagt i Det Forenede Kongerige i henhold til artikel 67, stk. 2, litra a), i aftalen om Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands udtræden af Den Europæiske Union og Det Europæiske Atomenergifællesskab (EUT 2020, L 29, s. 7), der blev vedtaget ved Rådets afgørelse (EU) 2020/135 af 30.1.2020 om indgåelse af aftalen om Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands udtræden af Den Europæiske Union og Det Europæiske Atomenergifællesskab (EUT 2020, L 29, s. 1). gældende fra den 1.2.2020 i henhold til artikel 185 heri med en overgangsperiode indtil den 31.12.2020 (artikel 126), hvor EU-retten fandt anvendelse på Det Forenede Kongerige, medmindre andet er fastsat i aftalen (artikel 127).

¹² – Vedrørende princippet om, at Domstolens fortolkning af bestemmelserne i et af disse retlige instrumenter, herunder også konventionen af 27.9.1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978, L 304, s. 1), undertegnet i Bruxelles den 27.9.1968, som ændret ved de efterfølgende konventioner om nye medlemsstaters tiltrædelse af denne konvention (EFT 1998, C 27, s. 1, herefter »Bruxelleskonventionen«), også gælder for andre retsakter, når disse bestemmelser kan sidestilles med hinanden, jf. dom af 20.6.2022, London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association (C-700/20, EU:C:2022:488, præmis 42).

A. Vedrørende de regler om anerkendelse og fuldbyrdelse, der finder anvendelse på tvisten

23. Forordning nr. 44/2001 bestemmer, at »[r]etsafgørelser, der er truffet i en medlemsstat, anerkendes i de øvrige medlemsstater, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig procedure«¹³. Bestrides anerkendelsen, kan en berettiget part, der som det væsentligste påberåber sig anerkendelsen, få fastslået, at retsafgørelsen skal anerkendes¹⁴. Det bestemmes i artikel 38 i denne forordning, at afgørelser kan fuldbyrdes i en anden medlemsstat, når de efter anmodning fra en berettiget part er blevet erklæret for eksigible i sidstnævnte stat¹⁵.

24. På dette tidspunkt foretages der ingen efterprøvelse med hensyn til sagens realitet¹⁶.

25. I henhold til artikel 45, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 kan den ret, der behandler en appel af afgørelsen om at erklære en retsafgørelse for eksigibel, som fastsat i denne forordnings artikel 43, stk. 1¹⁷, kun afslå at erklære en retsafgørelse for eksigibel eller ophæve en afgørelse om eksigibilitet af en af de i artikel 34 og 35 anførte grunde til manglende anerkendelse.

26. I artikel 34 i forordning nr. 44/2001 nævnes fire overordnede grunde til manglende anerkendelse af en retsafgørelse¹⁸. Artikel 34, nr. 1), vedrører tilfælde, hvor »en anerkendelse åbenbart vil stride mod grundlæggende retsprincipper i den medlemsstat, som anmodningen rettes til«. I henhold til forordningens artikel 35, stk. 3, kan efterprøvelsen vedrørende grundlæggende retsprincipper ikke foretages i henhold til kompetencereglerne¹⁹.

27. Den forelæggende ret er i tvivl om anvendelsen af dette kriterium, henset til de særlige omstændigheder i den sag, der verserer for den.

B. De særlige omstændigheder i hovedsagen

28. Flere forhold vedrørende den processuelle sammenhæng og indholdet af de pågældende afgørelser skal fremhæves.

¹³ – Artikel 33, stk. 1. Denne bestemmelse af baseret på princippet om gensidig tillid mellem medlemsstaterne, der er baseret på princippet om, at samtlige andre medlemsstater overholder EU-retten, med henblik på at sikre den frie bevægelighed for retsafgørelser (jf. dom af 16.7.2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, præmis 40 og den deri nævnte retspraksis, og af 12.12.2019, Aktiva Finants (C-433/18, EU:C:2019:1074, præmis 23 og 25).

¹⁴ – Jf. artikel 33, stk. 2, i forordning nr. 44/2001. Gøres anerkendelsen gældende under en verserende sag ved en ret i en medlemsstat, og har anerkendelsen betydning for afgørelsen, er denne ret kompetent til at afgøre spørgsmålet om anerkendelse (jf. denne artikels stk. 3).

¹⁵ – Denne procedure blev ophævet ved forordning nr. 1215/2012 (jf. 26. betragtning). Jf. for så vidt angår den foretagne kontrol dom af 6.9.2012, Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, præmis 43 og 44). I henhold til artikel 48 i forordning nr. 44/2001 gælder det, at såfremt der ved den udenlandske retsafgørelse er taget stilling til flere krav, kan retten erklære et eller flere af dem for eksigible, eller den, der fremsætter en anmodning om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel, kan anmode om kun at få dele af retsafgørelsen erklæret for eksigible.

¹⁶ – Jf. artikel 41 i og 17. betragtning til forordning nr. 44/2001.

¹⁷ – Jf. 18. betragtning til forordning nr. 44/2001. Det fremgår af artikel 43, stk. 1, i denne forordning, at »[d]en afgørelse, der træffes om anmodningen om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel, kan appelleres af begge parter«.

¹⁸ – Der er anført andre grunde i artikel 35 i forordning nr. 44/2001. Den vedrører overholdelsen af kriterierne for kompetence i forsikringsaftaler, forbrugerftaler og aftaler, der udelukkende udpeger en ret, uden hensyn til parternes bopæl, samt reglen i denne forordnings artikel 72. Disse bestemmelser, der er gentaget i artikel 45, stk. 1, i forordning nr. 1215/2012, er kun blevet udvidet til at omfatte sager om individuelle arbejdsaftaler. Jf. til illustration af de processuelle konsekvenser dom af 3.4.2014, Weber (C-438/12, EU:C:2014:212, præmis 54-58).

¹⁹ – Jf. også dom af 16.1.2019, Liberato (C-386/17, EU:C:2019:24, præmis 45), og punkt 53 i dette forslag til afgørelse.

1. Den processuelle baggrund

29. Forelæggelsesafgørelsen vedrører fortolkningen af begrundelsen for at afslå anerkendelse og fuldbyrdelse af en retsafgørelse, fordi denne anerkendelse strider mod grundlæggende retsprincipper i en processuel sammenhæng, der har følgende særegenheder:

- Parterne i hovedsagen har indgået *forlig, hvorefter en engelsk ret har enekompetence*, i forbindelse med en sag, som Starlight har anlagt på grundlag af et *kontraktforhold*.
- De sagsøgte i *erstatningssøgsmålet uden for kontraktforhold*, som Starlight og OME anlagde ved en græsk ret efter indgåelsen af disse forlig, fik ved den nævnte engelske ret medhold i deres påstand om beskyttelse af anerkendelsen og fik tilkendt en forskudsvis erstatning for omkostningerne i forbindelse med sagen for den græske ret samt betaling af sagsomkostninger for den nævnte engelske ret.
- Anerkendelsen og fuldbyrdelsen af denne afgørelse, således som Charles Taylor og FD har fremhævet, afhænger af en vurdering af dens genstand.

2. Indholdet af de omhandlede afgørelser, som den forelæggende ret har redegjort for

30. Den forelæggende rets spørgsmål udspringer af indholdet af High Courts dom og kendelser, som den har udledt af Charles Taylors og FD's appel.

31. For det første hviler disse afgørelser på to konstateringer. Det blev ved dom fastslået, at de sager, der var anlagt i Grækenland, var i strid med forligene²⁰. Disse forlig blev indgået mellem parterne, som alle havde været genstand for sagerne i England og voldgiftssagen med påstande om, at de havde deltaget i en kollektiv ulovlig handling. Virkningen af de nævnte forlig er, at enhver eventuel sag anlagt mod disse parter af samme grund som den, der danner grundlag for de sager, der er anlagt mod dem i Grækenland, allerede er blevet afgjort ved de samme forlig i medfør af den regel, der finder anvendelse på medgerningsmænd.

32. I øvrigt er det ved kendelser ligeledes blevet fastslået, at de græske søgsmål blev anlagt i strid med valget af eksklusivt værneting.

33. For det andet blev Starlight og OME ved to særskilte kendelser pålagt at betale følgende:

- på grundlag af High Courts dom, der fastsætter princippet bag kravet og kravets størrelse²¹, et acontobeløb vedrørende den erstatning, der skal betales i forbindelse med den sag, der er anlagt

²⁰ – Den engelske ret har anført, at bestemmelserne i forligene bl.a. fritager Charles Taylor og FD for enhver forpligtelse i forbindelse med ethvert krav, som Starlight og OME (eller et af disse selskaber) måtte have vedrørende tabet af skibet, herunder enhver forpligtelse i forbindelse med de krav, der er fremsat i de græske søgsmål.

²¹ – Den forelæggende ret citerer præmis 83 i High Courts dom således: »[Sagsøgerne] gør [...] et erstatningskrav gældende [...] Indtil videre har de afholdt omkostninger [«costs» i den engelsksprogede original] på næsten 163 000 GBP. Den [krævede] mellemliggende betaling [...] udgør 150 000 GBP eller ethvert andet beløb, som High Court selv fastsætter.« Senere i forelæggelsesafgørelsen er det anført, at det i denne præmis præciseres, at andre sagsøgere i denne sag havde nedlagt påstand om »et acontobeløb vedrørende erstatningen svarende til 60% af de omkostninger, som de havde afholdt i forbindelse med de græske søgsmål«. I øvrigt har High Court i præmis 94 i denne dom, der ligeledes er nævnt i forelæggelsesafgørelsen, anført, at »den passende mellemliggende betaling, der udgør et forskud på den nævnte erstatning, beløber sig til 100 000 GBP«. Den forelæggende ret har i denne henseende anført, at »denne betragtning har også karakter af anerkendelse, og efter en vurdering af stævningen må det antages, at det i den foreliggende sag alene er spørgsmålet om anerkendelse heraf, og ikke spørgsmålet om, hvorvidt den kan erklæres eksigibel, idet sidstnævnte spørgsmål kun vedrører det relevante led af den kendelse, der efterfulgte dommen«.

i Grækenland, dvs. et beløb på 100 000 britiske pund (GBP) (ca. 128 090 EUR)²², der skulle betales senest den 17. oktober 2014, kl. 16.30, til dækning af alle skader, der var indtrådt til og med den 9. september 2014, samt

- to beløb i form af sagsomkostninger ved den engelske ret, 120 000 GBP (ca. 153 708 EUR) og 30 000 GBP (ca. 38 527 EUR), som skulle betales inden for samme frist, som fuld godtgørelse.

34. For det tredje findes der yderligere oplysninger i High Courts kendelser, som de græske domstole er blevet anmodet om at anerkende og erklære for eksigible. Den forelæggende ret har anført følgende:

- »[High Courts] to kendelser indeholder endvidere indledningsvis bestemmelser, hvorved Starlight og OME samt de fysiske personer, som repræsenterer dem, gøres bekendt med, at de i tilfælde af manglende efterkommelse af kendelserne kan betragtes som havende udvist foragt for retten, og at deres goder kan konfiskeres, eller at de kan pålægges en bøde, eller at de fysiske personer kan varetægtsfængsles (præmis 1-5).«
- »Disse kendelser indeholder ligeledes følgende punkter, som heller ikke er medtaget i appellanternes appelskrift (der er ikke nedlagt påstand om, at disse passager skal anerkendes eller erklæres for eksigible):

»4. Der vil blive truffet afgørelse om fastsættelse af erstatningens størrelse over for hvert af selskaberne Starlight og OME.

5. Det vil være muligt at nedlægge påstand om udbetaling af flere acontobeløb vedrørende den nævnte erstatning [(dette tager klart sigte på den situation, hvor sagerne ved de græske domstole fortsættes, og appellanternes omkostninger vil blive forøget²³).«

- »Og den første kendelse indeholder endvidere følgende påbud:

»8. [...] hvert af selskaberne Starlight og OME indgår en aftale, hvorefter parterne CTa [²⁴] er fritaget for enhver forpligtelse i forbindelse med de krav, som hvert af selskaberne Starlight og OME ville kunne gøre gældende i de græske søgsmål mod hver af parterne CTa i overensstemmelse med den standardaftale, der er vedlagt nærværende kendelse, og Starlight og OME er forpligtet til at returnere de underskrevne originaleksemplarer til parterne CTa's advokater [...]

9. Hvis Starlight og OME ikke kan lokaliseres ved en rimelig søgning, eller hvis de undlader eller nægter at underskrive aftalerne indtil ovennævnte dato, kan der rettes en anmodning til dommer Kay QC med henblik på, at denne selv kan fuldbyrde aftalerne.«

35. Under disse omstændigheder opstår spørgsmålet om kvalificeringen af de retsafgørelser, der ønskes anerkendt og fuldbyrdet.

²² – Jf. punkt 13 i dette forslag til afgørelse til vekselkursen af 26.9.2014.

²³ – Note fra den forelæggende ret.

²⁴ – Den forelæggende ret har præciseret, at »CTa« betegner appellanterne, dvs. Charles Taylor og FD, jf. punkt 17 i dette forslag til afgørelse.

C. Kvalificering af de omhandlede afgørelser

36. Den forelæggende ret har anført, at dommene og kendelserne afsagt af High Court, som parterne har valgt at tillægge enekompetence i forbindelse med forligene, fastlægger disses virkninger for den sag, der verserer for de græske domstole.

37. Disse afgørelser er ganske vist ikke direkte rettet til den græske ret og forbyder ikke formelt gennemførelsen af den sag, der er indbragt for den. De indeholder imidlertid præmisser vedrørende den græske rets kompetence i forhold til de forlig, der er indgået mellem parterne, bøder, herunder en afgørelse om forudbetaling, som har afskrækkende virkning, for så vidt som dens størrelse ikke er endelig og afhænger af fortsættelsen af denne procedure²⁵. Desuden ledsages de af sanktioner og påbud, der ikke kan adskilles fra hinanden, med henblik på at sikre, at de fuldbyrdes²⁶. De er rettet in personam til Starlight og OME med henblik på, at de ophører med at handle i strid med forligene, der indeholder værnetingsklausulen²⁷.

38. På baggrund af samtlige disse forhold finder jeg det begrundet, at den forelæggende ret kvalificerer High Courts dom og kendelser som »quasi anti-suit injunctions«²⁸ og nærmere bestemt tager sigte på de afgørelser om erstatning, som begæres anerkendt og fuldbyrdet.

39. Jeg er derfor af den opfattelse, at den forelæggende ret med rette er i tvivl om, hvorvidt virkningerne af en eventuel anerkendelse og fuldbyrdelse af disse afgørelser er forenelige med forordning nr. 44/2001, idet den har henvist til Domstolens praksis vedrørende *afsigelse* af et »anti-suit injunction«²⁹ med henblik på heraf at udlede en grund til tilsidesættelse af grundlæggende retsprincipper.

²⁵ – Den forelæggende ret er endvidere af den opfattelse, at beregningen og forudbetalingen af sagsomkostninger som en midlertidig erstatning i det væsentlige udgør en skjult sanktion.

²⁶ – I dom af 10.2.2009, Allianz og Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2009:69, præmis 20), havde Domstolen allerede nævnt de forskellige foranstaltninger, der blev truffet inden for rammerne af »anti-suit injunctions«.

²⁷ – Jf. punkt 34 i nærværende forslag til afgørelse.

²⁸ – Jf. i denne henseende udtrykket »form af et anti-suit injunction«, der er anvendt i præmis 89 i dom af 19.9.2018, C.E. og N.E. (C-325/18 PPU og C-375/18 PPU, EU:C:2018:739).

²⁹ – På området for *anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse*, der forbyder en part at fremsætte visse krav for en ret i en medlemsstat, har Domstolen afsagt en enkelt dom (dom af 13.5.2015, Gazprom, C-536/13, EU:C:2015:316). Den er imidlertid ikke relevant i den foreliggende sag. Den vedrørte nemlig en voldgiftskendelse, hvilket fik Domstolen til, hovedsagelig fordi forordning nr. 44/2001 udelukker voldgift fra sit anvendelsesområde, at fastslå, at hverken den nævnte voldgiftskendelse eller den afgørelse, hvorved en ret i en medlemsstat i givet fald anerkender denne, således kan påvirke den gensidige tillid mellem retterne i de forskellige medlemsstater, som forordning nr. 44/2001 hviler på (præmis 39). Følgelig henhører proceduren for anerkendelse og fuldbyrdelse af en voldgiftskendelse under gældende national og international ret i den medlemsstat, hvor der er anmodet om denne anerkendelse og denne fuldbyrdelse (præmis 41). I samme retning fremhæves det i 12. betragtning til forordning nr. 1215/2012, at denne forordning ikke finder anvendelse på sager eller afgørelser om anerkendelse eller fuldbyrdelse af en voldgiftskendelse (jf. dom af 20.6.2022, London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association, C-700/20, EU:C:2022:488, præmis 46).

D. Principper i retspraksis vedrørende »anti-suit injunction«

1. Uforenelighed med princippet om gensidig tillid til den prøvelse af en medlemsstats rets kompetence, som foretages af en ret i en anden medlemsstat

40. Ifølge Domstolens faste praksis³⁰ er EU-retten vedrørende retternes kompetence til hinder for, at en ret forbyder en part at anlægge eller gennemføre en sag ved en ret i en anden medlemsstat³¹, når dette gør indgreb i denne rets kompetence til at afgøre den tvist, der er indbragt for den. Et sådant indgreb er nemlig ikke foreneligt med ordningen i Bruxelleskonventionen og med forordning nr. 44/2001, der hviler på princippet om gensidig tillid.

41. Desuden har Domstolen afvist forskellige begrundelser for dette indgreb:

- Den omstændighed, at det kun er indirekte, og at det har til formål at forhindre, at sagsøgte i den nationale sag gør sig skyldig i misbrug af processuelle beføjelser. Domstolen har fastslået, at når den adfærd, som rekvisitus kritiseres for, består i at benytte sig af den kompetence, en ret i en anden medlemsstat har, indebærer bedømmelsen af denne adfærds karakter af et misbrug en bedømmelse af, hvorvidt det er relevant at anlægge sag ved en ret i en anden medlemsstat³².
- Den omstændighed, at man part i en voldgiftssag³³.

42. Af denne retspraksis kan man således udlede det generelle princip, der nu er blevet fastslået, hvorefter hver domstol, for hvilken en sag er blevet indbragt, selv i medfør af de regler, som finder anvendelse på den, afgør, om den er kompetent til at træffe afgørelse i den sag, som er blevet indbragt for den³⁴, og at en part gennem trusler om en sanktion ikke kan afskæres fra at anlægge sag ved en ret i en medlemsstat, som efterprøver sin kompetence³⁵.

³⁰ – Jf. dom af 27.4.2004, Turner (C-159/02, EU:C:2004:228, præmis 27, 28 og 31). Jf. også dom af 10.2.2009, Allianz og Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2009:69), og sammenfatningen heraf i dom af 13.5.2015, Gazprom (C-536/13, EU:C:2015:316, præmis 32-34). Jf. for så vidt angår den seneste afgørelse, men om forældreansvar, dom af 19.9.2018, C.E. og N.E. (C-325/18 PPU og C-375/18 PPU, EU:C:2018:739, præmis 90).

³¹ – Jf. vedrørende den sammenhæng, hvori der gøres brug af »anti-suit injunctions« i »common law«-landene, L. Usunier, »Compétence judiciaire, reconnaissance et exécution des décisions en matière civile et commerciale. – Compétence. – Exceptions à l'exercice de la compétence. – Conflits de procédures. – Articles 29 à 34 du règlement (UE) n° 1215/2012«, *JurisClasseur Droit international*, LexisNexis, Paris, 7.10.2015 (senest ajourført den 3.8.2022), hæfte 584-170, punkt 5.

³² – Jf. dom af 27.4.2004, Turner (C-159/02, EU:C:2004:228, præmis 28).

³³ – Jf. dom af 10.2.2009, Allianz og Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2009:69, præmis 27 og 28), og af 13.5.2015, Gazprom (C-536/13, EU:C:2015:316, præmis 32).

³⁴ – Jf. dom Allianz og Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2009:69, præmis 29 og 30).

³⁵ – Jf. vedrørende princippet og en bred definition heraf dom af 19.9.2018, C.E. og N.E. (C-325/18 PPU og C-375/18 PPU, EU:C:2018:739, præmis 90 og 91). Jf. i denne retning også visse nationale afgørelser, såsom dom afsagt af Cour de cassation (kassationsdomstol, Frankrig), 1. afdeling for civile sager den 14.10.2009 (nr. 08-16.369 og 08-16.549), og kommentarer fra bl.a. S. Clavel, »Conflits de juridictions. – Exequatur d'un jugement étranger. – Injonction anti-suit. – Ordre public international. – Clause attributive de juridiction. – Clauses de procédure.«, *Journal du droit international (Clunet)*, LexisNexis, Paris, januar 2010, nr. 1, s. 146-155, navnlig s. 152, og H. de Muir Watt, »La procédure d'anti-suit injonction n'est pas contraire à l'ordre public international«, *Revue critique de droit international privé*, Dalloz, Paris, 2010, s. 158-163. Jf. også High Courts dom af 6.6.2018, Nori Holding Limited and others v. Public Joint-Stock Company »Bank Otkritie Financial Corporation«, præmis 90, citeret af S. Law, »Article 29«, i M. Requejo Isidro, *Brussels Ia: A Commentary on Regulation (EU) n° 1215/2012*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, 2022, s. 466-483, navnlig punkt 29.52 og 29.54, s. 481 og 482.

2. Undtagelser fra princippet om manglende kontrol af kompetencen, der er begrænset af EU-lovgiver

43. Det fremgår af Domstolens praksis, at undtagelser fra dette generelle princip er tilladt i begrænset omfang i forordning nr. 44/2001, at de kun vedrører spørgsmålet om anerkendelse eller fuldbyrdelse af retsafgørelser, og at de har til formål at sikre anvendelsen af visse specielle kompetenceregler eller regler om enekompetence, der udelukkende er fastsat i denne forordning³⁶.

44. Efter min opfattelse må det derfor heraf udledes, at EU-lovgiver har fundet, at det er uden betydning for anvendelsen af princippet om manglende efterprøvelse af kompetencen, at parternes aftaler forpligter dem til at indbringe deres tvister for en voldgiftsret eller udpege en ret til at påkende dem³⁷.

45. Domstolen har ikke tidligere udtalt sig om sidstnævnte situation³⁸. I analogi med den løsning på voldgiftsområdet, der blev valgt i dommen i Allianz og Generali Assicurazioni Generali³⁹, kan en part, der anlægger sag ved en ret i en medlemsstat med den begrundelse, at den værnetingsklausul, som parten har givet sit samtykke til, ikke finder anvendelse, efter min opfattelse ikke fratages den retsbeskyttelse, som parten har krav på⁴⁰.

46. Grundlaget for forbuddet mod »anti-suit injunctions« i Unionen, dvs. den gensidige tillid mellem retterne, samt fraværet af særlige bestemmelser i forordning nr. 1215/2012, som har erstattet forordning nr. 44/2001, begrundes således en udvidelse af Domstolens praksis til at omfatte tilfælde, hvor en ret er blevet tillagt enekompetence i henhold til en aftale mellem parterne⁴¹. Denne forordnings effektive virkning er således sikret⁴².

³⁶ – Jf. fodnote 18 i dette forslag til afgørelse.

³⁷ – Det skal i denne forbindelse understreges, at selv om værnetingsaftalen i henhold til Bruxelleskonventionens artikel 17 havde til formål at udpege en enekompetent ret, blev denne regel i forordning nr. 44/2001 og nr. 1215/2012 opretholdt, »[m]edmindre parterne har aftalt andet«.

³⁸ – I Gjensidige-sagen (sag C-90/22), som i øjeblikket verserer for Domstolen, er Domstolen blevet forelagt en anmodning om fortolkning af artikel 45, stk. 1, litra e), nr. ii), i forordning nr. 1215/2012 (det andet præjudicielle spørgsmål), der vedrører en værnetingsaftale indeholdt i en international transportaftale, der er omfattet af en specialiseret international konvention, og begrebet »grundlæggende retsprincipper« i denne særlige sammenhæng (det tredje præjudicielle spørgsmål).

³⁹ – C-185/07, EU:C:2009:69, præmis 26 og 31. Domstolen har fastslået, at en national retsinstans ikke kan forhindres i at tage stilling til det forudgående spørgsmål om voldgiftsaftalens gyldighed eller anvendelighed og således på begæring af den berørte part vurdere, om en voldgiftsaftale er ugyldig, ude af kraft eller ej. Jeg henviser i denne forbindelse til, at på trods af kritikken i retslitteraturen efter denne dom på grund af den særlige situation vedrørende voldgift (jf. bl.a. H. Muir Watt, op.cit., s. 161), rejser dommen af 13.5.2015, Gazprom (C-536/13, EU:C:2015:316), ikke tvivl om de principper, som nævnte dom er baseret på. Jf. i samme retning dom afsagt af Cour de cassation (kassationsdomstol), 1. afdeling for civile sager, den 14.10.2009 (nr. 08-16.369 og 08-16.549), hvori det blev fastslået, at et »anti-suit injunction«, hvis formål »uden for konventionernes eller fællesskabsrettens anvendelsesområde« er at sikre overholdelsen af en værnetingsklausul, ikke er i strid med internationale grundlæggende retsprincipper. Jf. for så vidt angår visse kommentarer til denne dom i retslitteraturen fodnote 35 i dette forslag til afgørelse.

⁴⁰ – Diskussionen mellem parterne kan bl.a. vedrøre den materielle betingelse, som en værnetingsaftale skal opfylde, nemlig at den skal vedrøre »allerede opståede tvister eller fremtidige tvister i anledning af et bestemt retsforhold« (artikel 23, stk. 1, i forordning nr. 44/2001). Jf. dom af 21.5.2015, CDC Hydrogen Peroxid (C-352/13, EU:C:2015:335, præmis 67). Den ret, for hvilken sagen er indbragt, kan også undersøge, om værnetingsklausulen afviger fra en regel om enekompetence, eller om der er givet udtryk for en hensigt om at fravige den, eller om den ikke er blevet erstattet af en anden regel under andre omstændigheder. Jf. eksempelvis C. Legros, »Commerce maritime. – Contrat de transport de marchandises. Responsabilité du transporteur«, *JurisClasseur Transport*, LexisNexis, Paris, 25.9.2021, hæfte 1269, II, Conflits de juridictions, punkt 48. Jf. desuden for så vidt angår anerkendelse af en afgørelse om manglende kompetence, der er baseret på en værnetingsklausul, og dens begrundelse vedrørende dennes gyldighed, dom af 15.11.2012, Gothaer Allgemeine Versicherung m.fl. (C-456/11, EU:C:2012:719, præmis 29 og 41).

⁴¹ – Jf. i denne retning L. Usunier, op.cit., punkt 5. Jf. ligeledes C. Legros, op.cit., punkt 48.

⁴² – Jf. i denne retning dom af 27.4.2004, Turner (C-159/02, EU:C:2004:228, præmis 29), og af 10.2.2009, Allianz og Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2009:69, præmis 24).

E. Hensynet til grundlæggende retsprincipper, der begrundet et afslag på anerkendelse og fuldbyrdelse af »anti-suit injunctions«

47. I henhold til artikel 34, nr. 1), i forordning nr. 44/2001⁴³ skal bedømmelsen af, om en retsafgørelse åbenbart strider mod grundlæggende retsprincipper i den stat, begæringen rettes til, vedrøre *virkningerne af den udenlandske retsafgørelse*, såfremt den anerkendes og fuldbyrdes⁴⁴, henset til en europæisk opfattelse af grundlæggende retsprincipper⁴⁵.

48. I henhold til Domstolens praksis skal artikel 34, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 fortolkes strengt, idet den indebærer en hindring for at realisere et af forordningens grundlæggende mål. Den kan derfor kun spille en rolle i undtagelsestilfælde. Domstolen efterprøver de grænser, inden for hvilke en ret i en medlemsstat kan anvende begrebet som begrundelse for ikke at anerkende en retsafgørelse, der er truffet i en anden medlemsstat⁴⁶.

49. Hvad angår processuelle grundlæggende retsprincipper⁴⁷ har Domstolen anlagt en bred fortolkning af det i artikel 34, nr. 1), omhandlede begreb, idet den har fastslået, at det kan gøres gældende i tilfælde af en hindring for adgangen til effektive retsmidler, der er sikret ved artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder⁴⁸.

50. I den foreliggende sag vedrører den forelæggende rets spørgsmål anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, der navnlig er baseret på tilsidesættelse af en værnetingsklausul i forlig, der er truffet af den af parterne udpegede ret, og som bestemmer de økonomiske konsekvenser heraf⁴⁹.

⁴³ – Jf. punkt 5 og 26 i dette forslag til afgørelse.

⁴⁴ – Jf. rapport fra P. Jenard om konventionen af 27.9.1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1979, C 59, s. 1), navnlig s. 44, og dom af 28.4.2009, Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, præmis 60 og den deri nævnte retspraksis).

⁴⁵ – Jf. dom af 28.3.2000, Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, præmis 25-27). Jf. om dette begreb J.T. Nowak og V. Richard, »Article 45«, i M. Requejo Isidro, *Brussels Ia: A Commentary on Regulation (EU) n° 1215/2012*, op.cit., s. 638-678, navnlig punkt 45.69-45.72, s. 666-668, og P. Mankowski, »Article 45«, i U. Magnus og P. Mankowski, *European Commentaries on Private International Law, Brussels Ibis Regulation*, 2. udg., Otto Schmidt, Köln, 2023, s. 842-918, navnlig punkt 28 ff., s. 864 ff.

⁴⁶ – Jf. dom af 6.9.2012, Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, præmis 48 og 49 og den deri nævnte retspraksis), og af 25.5.2016, Meroni (C-559/14, EU:C:2016:349, præmis 38 og 40). Jf. ligeledes dom af 20.6.2022, London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association (C-700/20, EU:C:2022:488, præmis 77).

⁴⁷ – Jf. i denne henseende H. Gaudemet-Tallon og M.-E. Ancel, *Compétence et exécution des arrêts en Europe, Règlements 44/2001 et 1215/2012, Conventions de Bruxelles (1968) et de Lugano (1998 et 2007)*, 6. udg., Librairie générale de droit et de jurisprudence, collection »Droit des affaires«, Paris, 2018, punkt 438 ff., s. 611 ff., og J.T. Nowak og V. Richard, op.cit., punkt 45.82 ff., s. 671 ff.

⁴⁸ – Jf. i denne retning dom af 25.5.2016, Meroni (C-559/14, EU:C:2016:349, præmis 44-46 og den deri nævnte retspraksis). En overtrædelse af processuelle grundlæggende retsprincipper udgør således et åbenbart indgreb i retten til forsvar med forbehold for udøvelse af retsmidler (samme doms præmis 48 og 50 og den deri nævnte retspraksis). Vedrørende anvendelsen af denne grund til ikke-ankendelse af »anti-suit injunctions«, jf. P. Mankowski, op.cit., punkt 31, s. 869.

⁴⁹ – Det skal understreges, at dette spørgsmål ikke vedrører spørgsmålet om, hvorvidt der er grundlag for at tilkende erstatning, når en part har overtrådt en værnetingsaftale. I denne henseende anføres for det første, at enhver efterprøvelse af bedømmelsen af de faktiske omstændigheder er forbudt på stadiet for anerkendelse af en retsafgørelse (jf. dom af 25.5.2016, Meroni, C-559/14, EU:C:2016:349, præmis 41, og af 16.1.2019, Liberato, C-386/17, EU:C:2019:24, præmis 54). For det andet finder jeg det ikke desto mindre hensigtsmæssigt at redegøre for den juridiske diskussion, der findes på området. Jf. på den ene side H. Gaudemet-Tallon og M.-E. Ancel, op.cit., punkt 162, s. 215, der støtter et negativt svar i EU-retten. Jf. på den anden side M. Brosch og L. M. Kahl, »Article 25«, i M. Requejo Isidro, *Brussels Ia: A Commentary on Regulation (EU) n° 1215/2012*, op.cit., s. 344-374, navnlig punkt 25.75, s. 366, hvori nævnes afgørelser truffet af Bundesgerichtshof (forbundsdomstol, Tyskland) den 17.10.2019, III ZR 42/19, præmis 41-45, og af Tribunal Supremo (øverste domstol, Spanien) den 23.2.2007, nr. 201/2007, samt artikel af S. Álvarez González, »The Spanish Tribunal Supremo Grants Damages for Breach of a Choice-of-Court Agreement«, *Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts (IPRax)*, Gieseking, Bielefeld, bind 29, nr. 6, 2009, s. 529-533. Jeg påpeger, at i denne tyske afgørelse, som Charles Taylor og FD har påberåbt sig, blev afgørelsen om erstatning truffet af den ret, som parterne havde udpeget, efter at den ret, ved hvilken sagen først var anlagt, havde efterprøvet dens kompetence. Jf. bl.a. M. Burianskis kommentar, »Damages for breach of an exclusive jurisdiction clause«, januar 2020, som findes på følgende internetadresse:
<https://www.whitecase.com/insight-alert/damages-breach-exclusive-jurisdiction-clause>

Disse afgørelser pålægger navnlig de parter i sådanne aftaler, som ikke har anlagt sagen ved denne ret i første omgang, at betale en erstatning i form af et forskud i forbindelse med de omkostninger, som de andre parter, der er sagsøgt i en anden medlemsstat, har afholdt.

51. De nævnte afgørelser, der ikke blev truffet som retsbevarende foranstaltning, og som var ledsaget af foranstaltninger til sikring af deres fuldbyrdelse, indeholder bestemmelser om tildeling af andre erstatninger i tilfælde af, at sagen videreføres ved den græske ret. Med deres virkninger går de således langt ud over rammerne for fortolkningen af forligene og undersøgelsen af deres kompetence foretaget af den ret, som parterne har udpeget i disse aftaler⁵⁰.

52. Set i deres sammenhæng har navnlig High Courts kendelser utvivlsomt den virkning, at de berørte parter tvinges til at hæve deres søgsmål. Dette er dermed indirekte til hinder for, at kun den ret, som skal træffe afgørelse i hovedsagen, og som i medfør af forordning nr. 44/2001 har beføjelse til at træffe afgørelse om sin kompetence, gives adgang til at afslutte sagen og træffe afgørelse om omkostningerne i forbindelse med den sag, der er anlagt for den, samt om eventuelle erstatningskrav i forbindelse hermed.

53. Da det tilkommer denne ret at foretage en samlet vurdering af proceduren og samtlige omstændigheder⁵¹, har den forelæggende ret efter min opfattelse med rette anført, at anerkendelse og fuldbyrdelse af High Courts domme og kendelser er åbenbart uforenelig med grundlæggende retsprincipper i domstolslandet, idet den har anført, at der er sket en tilsidesættelse af det grundlæggende princip inden for det europæiske retsområde, der hviler på gensidig tillid⁵², hvorefter hver ret tager stilling til sin egen kompetence. Jeg erindrer om, at dette princip foranledigede Domstolen til at fastslå, at det under alle omstændigheder er til hinder for, at der træffes afgørelser, som direkte eller indirekte forbyder fortsættelsen af en sag, der er anlagt i en anden medlemsstat.

54. Med andre ord kan det på grund af dette forbuds systemiske grundlag ikke tillades at fravige det uden at tillægge en afgørelse, som ville være blevet forbudt inden for rammerne af et direkte søgsmål, retsvirkninger.

55. Jeg foreslår derfor, at Domstolen besvarer det første præjudicielle spørgsmål bekræftende og følgelig fastslår, at det er ufornuddent at behandle det andet spørgsmål.

⁵⁰ – I denne henseende kunne der i hovedsagen opstå et spørgsmål om anvendelsen af de processuelle regler, der er fastsat i dom af 9.12.2003, Gasser (C-116/02, EU:C:2003:657), forudsat at det blev fastslået, at betingelserne for litispændens var opfyldt. I modsætning til, hvad Domstolen havde fastslået, gav EU-lovgiver i forbindelse med omarbejdningen af forordning nr. 44/2001 den valgte ret ved det valgte værneting forrang til at bekræfte sin kompetence på de betingelser, der er fastsat i artikel 31, stk. 2 og 3, i forordning nr. 1215/2012, herunder at sagen er anlagt ved den. Vedrørende denne sidste væsentlige betingelse, navnlig i den foreliggende sag, jf. L. Usunier, op.cit., punkt 29. Vedrørende udbredelsen af denne løsning til situationer, hvor forordning nr. 44/2001 finder anvendelse, jf. H. Gaudemet-Tallon og M.-E. Ancel, op.cit., punkt 367, s. 534. Det skal i øvrigt anføres, at på tidspunktet for anerkendelsen af en udenlandsk retsafgørelse er den manglende overholdelse af reglerne om litispændens ikke til hinder for en sådan anerkendelse. Jf. dom af 16.1.2019, Liberato (C-386/17, EU:C:2019:24, præmis 52).

⁵¹ – Jf. i denne retning dom af 2.4.2009, Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219, præmis 48).

⁵² – Jf. punkt 40 i nærværende forslag til afgørelse.

V. Forslag til afgørelse

56. På baggrund af samtlige ovenstående betragtninger foreslår jeg, at Domstolen besvarer de af Areios Pagos (øverste domstol i civile sager og straffesager, Grækenland) forelagte præjudicielle spørgsmål således:

»Artikel 34, nr. 1), i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område

skal fortolkes således, at

en ret i en medlemsstat kan afslå at anerkende og fuldbyrde en retsafgørelse med den begrundelse, at den er i strid med grundlæggende retsprincipper, fordi denne afgørelse er til hinder for fortsættelsen af en sag, der verserer for en anden ret i denne medlemsstat, for så vidt som den tilkender en af parterne en foreløbig erstatning for de omkostninger, som denne part skal betale som følge af anlæggelsen af denne sag, med den begrundelse dels, at genstanden for denne sag er omfattet af et forlig, som lovligt er indgået og godkendt af retten i den medlemsstat, som har afsagt den nævnte retsafgørelse, dels, at den ret i den anden medlemsstat, ved hvilken sagen er anlagt, ikke har kompetence på grund af en værnetingsklausul om enekompetence.«